

КОЛИ У ЧОРНОБИЛІ ДОЩИТЬ...

Поступово, навіть непомітно настала осінь. Але якщо подумки повернутися назад, у літо, то згадується не тільки надзвичайна спека, а й страшні зливи, особливо липневі. Тоді вони завдавали великого клопоту персоналу ЧАЕС, співробітникам зони відчуження. За статистикою, осінь найбільш дощова пора року, тому тема нашої літньої подорожі на Чорнобильщину залишається актуальною і тепер.

Тут, на українському Поліссі, літніми зливами нікого не здивуєш. Але цьогорічного липня дощило чи не щодня. Ось тільки-но пройшла чергова злива. Смарагдово виблискуює по травневому соковитав траву, кристалеві краплі поступово набухають та мовби через силу відриваються від кінчиків листків верболозу. Разом із заступником директора Українського гідрометеорологічного науково-дослідного інституту Олегом ВОЙЦЕХОВИЧЕМ ідемо заплавою Прип'яті, вздовж правобережної дамби. Олег Вадимович з 86-го року проводить наукове супроводження водоохоронних заходів у зоні відчуження. Питання, чи не сприяють надмірні опади вносу радіонуклідів із чорнобильської зони, нині турбує багатьох.

— Що ж реально відбувається, чи треба цього боятися?

— Сьогодні, звісно, ні, — відповідає на наше запитання Войцехович, — навіть у перші роки злив радіонуклідів був

дуже незначний. Сьогодні, коли багато дощів, коли інтенсивно росте трава, природа відіграє свою роль — поверхневий злив відбувається не так у самій товщі ґрунту, як по задернованій поверхні: трави, рослинності. Отож контакт з радіоактивно забрудненим ґрунтом істотно зменшується. — **Але ж оці літні дощі заливають і похований «рудий» ліс, який зазнав найбільшого радіоактивного забруднення.**

— Рівень ґрунтових вод підвищується. І частина поховань, зокрема в «рудому» лісі, перебувають у вологому стані, деякі безпосередньо у воді. Проте, зважаючи на дуже малу швидкість міграції підземних вод, а також практично локалізований характер цього процесу, злив фактично не впливає на загальну картину.

Найбільша кількість радіонуклідів виноситься із зони відчуження водним шляхом. Своєю діяльністю запобігає цьому державне підприємство «Чорнобильводексплуатація».

— Сьогодні жодних проблем у нас з дощами нема, ми продовжуємо налив правобережної дамби, — зазначив директор державного підприємства «Чорнобильводексплуатація» Едуард ПАНАСЕВИЧ. — Протяжність цієї дамби 4100 м, вона захищає правобережну заплаву річки Прип'яті площею у 5 кв. км з високим ступенем забруднення. Загальний обсяг земляної маси — 1 млн. 183 тис. кубометрів.

Кошторисна вартість робіт — 9,5 млн. гривень. Відповідно до наказу Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи до кінця року роботи мають бути завершені.

Крім того, належить побудувати ще дві гідроступоруди та насосну станцію.

Створення захисних гідроступоруд почалося одразу після аварії на Чорнобильській станції і триває донині. Стоячи на березі Прип'яті ми спостерігали, як працюють потужні земснаряди. З характерним плюскотом з труби вириває сирій фонтан водо-піскової суміші і розтікається навкруги. Так формується тіло дамби.

— Концентрація радіонуклідів у воді річки Прип'яті знизилася до таких величин, що цей уже фактично на рівні дощавий, — констатував начальник Центру радіаційного і екологічного моніторингу Зони відчуження Валерій ДЕРЕ-

ВЕЦЬ. — Це результат роботи, яку тут було проведено найперше підприємством «Чорнобильводексплуатація».

У ніч з 9 на 10 липня, коли за кілька годин випала місячна норма опадів, злива спричинила зупинку єдиного пра-

«Укриття»? Найкраще про це дізнатися від людини, яка безпосередньо відповідає за безпеку «саркофага».

— У самому блоці проблема води з'явилася — потекли кілька дослідних свердловин, пробурених у шахті реактора, —

ка, може виникнути самочинна ланцюгова реакція.

— У ядерній енергетиці заведено: якщо чогось не знаєш, коли достатньо не впевнений — то це має бути небезпечним, — пояснює нам Артур Анварович. — Після цих останніх злив показники вимірювальних приладів збільшення нейтронного потоку не зафіксували.

Але зливи не спричинили дощового паводку на Прип'яті, малих річках зони відчуження.

— Ситуація під контролем, — коментує Валерій Деревець. — Ті заходи, ще раз підкреслюю, які зараз проводять у зоні відчуження, зокрема розбудова захисних дамб у заплаві Прип'яті, зводять до мінімуму негативні наслідки зливу радіонуклідів з водозбору у межах зони.

Тут, у 30-кілометровій зоні пораненої землі, хоч би з ким ти спілкувалися: робітниками, обслуговуючим персоналом, керівниками різного рівня, завжди відчували, що перебуваємо у зоні доброзичливості, взаємоповаги, готовності прийти на допомогу один одному. Тут люди без надії такі сподіваються... А поза цими тридцятьма кілометрами лежить величезна зона зневіри, безнадії, відчуження... Та скільки дощам не лити — вони все одно колись перестануть... То будемо все-таки оптимістами.

Андрій МИХАЙЛИК спеціально для «Вісника Чорнобілля». Фото Валерія КРИМЧАКА.